

Škola Annales a vývoj moderních trendů v historiografii

Příčiny

Na přelomu 19. a 20. století se v historiografii začaly střetávat staré dogmatické názory jak studovat dějiny s novátorskými tendencemi. Mezi typické příklady patří takzvaný spor o Lamprechta (1891), který byl zapříčiněn vydáním Lamprechtovy knihy, ve které zpochybňuje ústřední roli státu a zaměřenost na konkrétní osoby. Tímto krokem proti sobě popudil velkou část akademické obce, ale na druhou stranu poukázal na nedostatky soudobé historiografie a jejího přílišného zájmu o politické a vojenské dějiny a naznačil, kudy by se mohl vývoj dále ubírat.

Škola Annales

Vznik školy Annales se datuje od roku 1929, kdy vyšlo první číslo časopisu *Annales d'histoire économique et sociale*. Za tímto časopisem stáli dva Francouzští historici a to Marc Bloch a Lucien Febvre. Soudobými historiky byli považováni za odpadlíky a rebely, protože otevřeně vystupovali proti „staré historiografii“. Seznámili se na univerzitě ve Štrasburku kde společně s podobně smýšlejícími historiky začali formulovat nové přístupy k historiografii. Jejich hlavními cíly bylo vyhnout se „vyprávění příběhů“ a naopak se soustředit na komplexnost a mnohavrstevnost prostého člověka a vysvětlení současného světa sociálněvědním způsobem v měřítku celé planety. Rovněž se soustředili na mezioborovou spolupráci s ostatními vědci a to zejména se sociologií (Durkheim), psychologii a geografii. Působení školy Annales lze rozlišit do tří časových období. První období probíhající od 20. let do roku 1945 je charakteristické radikálními postoji vůči „tradiční historii“. Během druhého období, které trvalo do roku 1968 se situace stabilizovala a škola Annales se stala vůdčí silou v oblasti historického bádání. Po roce 1968 nastává třetí období ve kterém dochází k rozštěpení školy z důvodu ztráty integrity a velkého množství různých odnoží, které se odklánějí od původního programu. Dle některých historiků hraje v poslední době škola Annales přesně opačnou roli jakou hrála při svém založení.

1. Generace

Marc Bloch (Králové divotvůrci – dějiny mentalit)

Lucien Febvre (Filip II. A Frenche-Comte - sociální + kulturní dějiny)

2. Generace

Fernand Braudel (Středozemní moře - politické dějiny + dějiny struktur + geohistorie)

3 Generace

Jaques Le Goff (Středověká imaginace – historický čas)

Georges Duby (historie žen)

Je třeba také zdůraznit, že pro školu Annales přestaly být nejdůležitějším zdrojem informací diplomatické prameny. Kvůli šířce a hloubce jejich bádání bylo nezbytné začít využívat i další písemné prameny jako třeba soukromé archivy, katastrální plány, mapy, zповědní knížky atd... Důležitou roli také hrají kulturní dějiny, tedy dějiny které odkazují na kulturní kontext a a kolektivní psychologii v praxi. Také se musíme zmínit o pojmu mentalita, který patří k základním tématům školy Annales. Mentalita je soubor pocitů a a nevědomých přístupů, které si lidé neuvědomují a které spojují lidi dané doby a kultury a které můžeme zkoumat až s časovým odstupem. Nakonec nesmíme zapomenout na strukturní dějiny, které zkoumají sociální a kulturní poměry ve společnosti.

Další vývoj

Důležité je zmínit i historický marxismus, který zavádí nové pojmy jako třída a chápe společnost jako systém ve kterém hrají prim sociální a ekonomické faktory čímž se podobá škole Annales. Mezi další historiografické experimenty patří mikrohistorie, která vznikla na přelomu 70. a 80 let a jejímž cílem je sledovat velice úzký okruh lidí (vesnice, rodina) a popsat je tak podrobně jak to jen jde. Rovněž je kladen důraz na dějiny každodennosti, které zkoumají vztahy mezi „prostými“ lidmi. V Německu došlo k vyprofilování historické antropologie, tedy směru, který je zaměřen na jednoho konkrétního jedince (částečný návrat ke „staré historii“) a zkoumá jeho postoje v rámci jeho historického období.

Další témata bádání

- dějiny civilizace
- dějiny biologických základů lidské existence
- dějiny mentality
- dějiny smrti
- dějiny dětí
- dějiny chorob
- dějiny stravy
- dějiny hygieny
- dějiny sexuálního chování
- dějiny rodiny

Literatura

BURKE, Peter: Francouzská revoluce v dějepisectví: škola Annales (1929-1989). Praha 2004.

HOLZBACHOVÁ, Ivana: Škola Annales a současné pojetí dějin. Antologie textů. Brno 1995.

IGGERS, Georg G: Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě. Praha 2002.